

проведення реформа, а з іншої - вона могла залишитися лише нездійсненою ініціативою або діяльністю, позбавленою гарантій мирного та послідовного вирішення найважливішого питання епохи.

Список використаних джерел

1. Левшин А. И. Записки товарища Министра внутренних дел / А. И. Левшин // Русский Архив. – 1885. – К. VIII – С. 312 – 469.
2. Журналы Секретного и Главного комитетов по крестьянскому делу. – Птг. : Гос. типография, 1915. – 511 с.
3. ЦГИА РФ. – Ф. 1180. - Оп. 15. – Спр. 8. – Арк. 9. – Санкт-Петербургские Сенатские ведомости. – 1858. – 4 марта.
4. Сборник правительственных распоряжений по устройству быта крестьян за 1857–1875 гг. : в 22 ч. – СПб. : Типография Н. А. Лебедева, 1885.
5. Сборник узаконений и распоряжений правительства, относящихся до поземельного устройству крестьян всех наименований: в 2 т. – [2 доп. изд.]. – М. : Изд. Л. А. Левенсон, 1893– Т. 2. – 1893. – 1035 с.
6. Чернышевский Н. Г. Устройство быта помещичьих крестьян / Н. Г. Чернышевский // Современник. – 1859. – № 10. – С. 1–115.
7. Захарова Л. Г. Великие реформы 1860-1870-х годов: поворотный пункт российской истории? / Л. Г. Захарова // Отечественная история. – 2005. – № 4. – Интернет ресурс [режим доступа] : krotov.info/history/19/1860/zaharova.htm
8. Журналы Секретного и Главного комитетов по крестьянскому делу. – Птг. : Гос. типография, 1915. – 511 с.
9. Великая реформа. Русское общество и крестьянский вопрос в прошлом и настоящем: в 6 т. / [авт. текста А. П. Алексеев, Н. Ф. Анненский, К. К. Арсеньев и др.]. – М. : Изд. И. Д. Сытина. – Юбилейное издание 1911– . – (Историческая комиссия учебного отдела О. Р. Т. 3). Т. 1. – 1911. – [XVI], – 263 с.; Т. 2. – 1911. – 276 с.; Т. 3. – Ч. 1. – 1911. – 252 с.; Т. 4. – 1911. – 258 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТУ (ЕЛЕМЕНТНОГО СКЛАДУ) ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Дубогрій Н.В.

(здобувач Національного університету ДПС України)

Анотація. У статті розглядаються теоретичні питання правового статусу суб'єктів інформаційних правовідносин; проводиться аналіз позицій науковців щодо зазначеного питання; здійснено класифікацію правових статусів суб'єктів інформаційних правовідносин; визначаються зміст та елементи правового статусу суб'єктів інформаційних правовідносин, а також сформульовано поняття «правовий статус суб'єкта інформаційних правовідносин».

Ключові слова: правовий статус, зміст, елементи; інформаційні правовідносини; суб'єкт інформаційних правовідносин.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические вопросы правового статуса субъектов информационных правоотношений; проводится анализ позиций ученых по данному вопросу; приведено классификацию правовых статусов субъектов информационных правоотношений; определяются содержание и элементы правового статуса субъектов информационных правоотношений, а также сформулировано понятие «правовой статус субъекта информационных правоотношений».

Ключевые слова: правовой статус, содержание, элементы; информационные правоотношения; субъект информационных правоотношений.

THEORETICAL ASPECTS OF THE CONCEPT AND CONTENT (ELEMENTAL COMPOSITION) OF THE LEGAL STATUS OF THE SUBJECTS OF INFORMATION RELATIONS

N.V. Dubogrii

Annotation. In the article is explored the theoretical questions of the legal status of the subjects of information relations. The author analyses different positions of scientists on this issue; conducts classification of legal statuses of the subjects of information relations; defines the content and elements of the legal status of the subjects of information relations. Also, it is formulated concept of “legal status of the subject of information relations”.

Key words: legal status, the content, elements; information relations; subjects of information relations.

Постановка проблеми.

Динамічний розвиток інформаційної сфери суспільства, зростання ролі інформації та інформаційних технологій практично в усіх сферах суспільного життя призводить до активізації інформаційної діяльності - діяльності з приводу одержання, використання,

поширення, зберігання, обробки, охорони та захисту інформації. Ці процеси забезпечують суб'єкти інформаційних правовідносин, роль кожного з яких визначається відповідно до їх правового статусу.

Мета: визначення поняття та змісту правового статусу суб'єкта інформаційних правовідносин, формування поняття «правовий статус суб'єкта інформаційних відносин» та проведення класифікації його видів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питанням правового статусу суб'єктів правовідносин в правовій доктрині приділялась значна увага, свідченням чого є існування різнопланових підходів до визначення змісту категорії «правовий статус». Наукові дослідження в цьому напрямі на загальнотеоретичному рівні проводили А.В. Малько, В.В. Лазарев, Н.В. Вітрук, В. М. Корельський, А. В. Панчишин та ін.

До даної теми у той чи інший спосіб у своїх розробках зверталися українські вчені-юристи у сфері інформаційного права: Р.А. Калюжний, В.С. Цимбалюк, І.В. Арістова, В.А. Ліпкан, О.А. Баранов, А.М. Новицький, О.М. Селезньова, О.В. Кохановська, Л.В. Кузенко, та ін.

Інформаційні права та обов'язки (які лягають в основу змісту правового статусу) різних суб'єктів розкриваються у працях таких зарубіжних науковців: В.А. Копилов, І.Л. Бачило, В.М. Лопатин, М.А. Федотов (Російська Федерація); М.С. Абламейко, Т.З. Шалаєва, О.В. Міхеєва (Республіка Білорусь).

Окремі особливості правового статусу учасників інформаційних правовідносин досліджувалися М.Ю. Кузнецовою, О.С. Рождественською, Д.О. Перовим, Р.С. Свистовичем, І. М. Сопілко та ін.

Однак, у зазначених наукових працях дані питання розглядалися фрагментарно, а тому потребують більш глибокого вивчення з метою з'ясування правової природи правового статусу суб'єктів інформаційних правовідносин, змісту, визначення його структурних елементів та особливостей. Це і визначило актуальність дослідження вказаної проблематики.

Основні результати дослідження.

З'ясування сутності та особливостей правового статусу суб'єктів інформаційних правовідносин потребує, насамперед, чіткого визначення понятійних категорій.

Щодо загальнотеоретичного визначення категорії «правовий статус», необхідно вказати на неоднозначність трактувань даного поняття серед науковців. Разом з тим, більшість вчених-правників характеризує його як юридично закріплене становище особи у суспільстві [1, с. 90], [2, с. 51], [3].

Ряд науковців вказують на необхідність розуміння категорії «правовий статус» у вузькому та широкому значеннях. Так, В.В. Лазарев, у широкому розумінні, в дане поняття вкладає юридично закріплене становище людини у суспільстві, її права і свободи, обов'язки і відповідальність, встановлені законодавством і гарантовані державою. У вузькому розумінні категорія «правовий статус особи» характеризує обсяг прав і свобод, якими володіє суб'єкт права. Вони ж (права і свободи) складають основний сенс, ядро правового статусу [4, с. 480-481]. І. О. Федотова, вважає, що у широкому значенні, правовий статус є категорією, що визначає стан суб'єкта права в правовій системі держави, має загальний комплексний характер та включає всю сукупність різних статусів суб'єктів правовідносин. У вузькому значенні, правовий статус – це конкретний статус суб'єкта в певних правовідносинах, що є системою елементів (прав та обов'язків, принципів, гарантій реалізації правового статусу тощо), склад яких визначається галуззю права та які закріплено в нормативно-правовому полі [5].

Необхідно зазначити, що вчені-теоретики характеризують правовий статус особи як комплексне явище, яке необхідно розглядати в різних аспектах. Так, В. М. Корельський, визначає правовий статус як багатоаспектну категорію, що, по-перше, має загальний, універсальний характер, включає статуси різних суб'єктів правовідносин: держави, суспільства, особи тощо; по-друге, відображає індивідуальні особливості суб'єктів і реальне становище їх у системі різноманітних суспільних відносин; по-третє, правовий статус не може бути реалізований без обов'язків, що кореспондуються правам, без юридичної

відповідальності в необхідних випадках, без правових гарантій; по-четверте, категорія «правовий статус» визначає права і обов'язки суб'єктів у системному вигляді, що дає змогу здійснити порівняльний аналіз статусів різних суб'єктів для відкриття нових шляхів їх удосконалення [6, с. 549].

В юридичній літературі правовий статус суб'єкта правовідносин вживається зазвичай поряд з поняттям правове становище (положення). Це питання також носить дискусійний характер. Вітрук Н.В. обґрунтовує правовий статус як категорію вужчу за правове становище, оскільки виступає частиною (ядром) останнього [7, с. 152]. Іншої точки зору притримується В.Т. Білоус, який вважає, що «правовий статус асоціюється зі стабільним правовим станом суб'єкта, а правове становище розглядається як динамічний розвиток сукупності прав і обов'язків особи, що зумовлено її вступом до тих чи інших правовідносин» [8, с. 1].

Припускаємо, що поява різних дефініцій обумовлюється неоднозначними перекладами слова «статус» (з лат. status – становище, положення, статус). На наш погляд, застосування вироблених наукою різних термінів у правотворчій та правозастосовній діяльності, що означають одне й те саме явище, тягне за собою проблеми у правовому регулюванні. Тому, поділяємо думки Є.І. Козлової [9, с. 191] та Матусова Н. І. [10, с.52], щодо синонімічності даних понять та підтримуємо позицію Музичук О.М. щодо недоцільності їх наповнення різним змістом, оскільки «спроби використати ці терміни як такі, що відрізняються за змістом і значенням, будуть лише вносити плутанину у відповідну термінологію» [11].

До того ж, необхідно зазначити і про принцип юридичної техніки: один термін - одна дефініція - одне поняття. Розмежування вищевказаних понять не отримало своє відображення ні в юридичній практиці, ні в нормативно-правових актах.

Грунтуючись на зазначених вище положеннях, правовий статус (становище, положення) можна визначити як багатоаспектну правову категорію, що визначає місце суб'єкта у правовідносинах і становить собою систему прав, свобод та обов'язків, закріплених у законодавстві.

Правовий статус реалізовується в процесі участі суб'єкта права у правовідносинах.

Наука інформаційного права розрізняє інформаційні правовідносини та правовідносини в інформаційній сфері. Останнє поняття є значно ширшим, і окрім суто інформаційних правовідносин, включає ще й інформаційно-інфраструктурні відносини. Тобто, суспільні відносини, що мають місце в процесі забезпечення реалізації інформаційних відносин, тобто пов'язані з функціонуванням суб'єктів інформаційної інфраструктури, які надають інформаційні послуги і виконують роботу в інформаційній сфері, використовують інформаційні технології і ресурси, підтримують інформаційну безпеку тощо [12].

Інформаційні правовідносини становлять собою регульованих нормами інформаційного права суспільних відносини, що виникають в усіх сферах життя суспільства і держави при здійсненні інформаційної діяльності суб'єктами права в процесі реалізації їх суб'єктивних інформаційних прав та обов'язків.

Як слушно зазначає Арістова І.В., «щоб стати суб'єктом інформаційних правовідносин, така особа має пройти два етапи наділення юридичними якостями. По-перше, бути суб'єктом інформаційного права як потенційним суб'єктом інформаційних правовідносин через наділення інформаційною правосуб'єктністю, і по-друге, набути додаткових якостей юридичного характеру в конкретній юридично значущій ситуації – здатності реалізовувати суб'єктивні інформаційні права та обов'язки, що власне й визначає правові зв'язки та взаємодію між суб'єктами [13].

Суб'єктами інформаційних правовідносин будуть виступати суб'єкти інформаційного права, наділені правосуб'єктністю: здатністю мати інформаційні права та обов'язки (правоздатністю) та можливістю їх фактичної реалізації свої інформаційних суб'єктивних прав та юридичних обов'язків у правовідносинах як їх безпосередній учасник (дієздатністю).

Змістовна характеристика правового статусу суб'єкта будь-яких правовідносин, в тому числі і інформаційних, відображається через його елементний склад. Говорячи про

загальну систему складових елементів правового статусу, варто виокремити різні підходи науковців до обсягу цієї категорії.

Найбільш вузький зміст визначається як основні права та обов'язки учасника правовідносин. Так, П. М. Рабінович вказує, що включення у правовий статус окрім прав та обов'язків інших юридичних компонентів може призвести тільки до «важковагової конструкції» [14, с. 65].

Більш широке тлумачення змісту правового статусу знайшло своє відображення в науковій праці Окунева І.С. «Загальнотеоретичні засади правового статусу суб'єкта права», в якій визначено наступну структуру: 1) правосуб'єктність; 2) система прав, обов'язків і законних інтересів; 3) система гарантій прав та обов'язків суб'єктів права; 4) їхня юридична відповідальність. [3]. Є.В. Охотський доповнює юридичну конструкцію правового статусу обмеженнями [15, с. 54]; М.Г.Шульга елементами правового статусу називає ще й цілі та компетенцію [16, с. 14-15]; А.В. Панчишин розширює елементний склад правовими нормами, принципами, громадянством та правовідносинами [17].

Виходячи із вищевикладених позицій, всіх їх об'єднує визнання складовими елементами правового статусу особи її права, свободи та обов'язки.

Тому, ці елементи будемо вважати обов'язковими та такими, що складають основу змісту правового статусу суб'єкта правовідносин, в т. ч. і інформаційних.

Права та свободи суб'єкта інформаційних правовідносин у загальнотеоретичному визначенні – це формально визначені та юридично гарантовані можливості користуватися соціальними благами і реалізовувати суб'єктивні інтереси з приводу доступу до інформації. На думку В.А. Ліпкана, це право має такі складові: збирання, зберігання, використання та поширення інформації, що й становлять основу інформаційних правовідносин [18, с. 203]. Вважаємо доречним доповнити цей ряд правом на отримання, обробку, захист та знищення інформації. Щодо свобод, необхідно виділити свободу особистого і сімейного життя, яка проявляється в забороні поширення інформації її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Юридичні обов'язки суб'єкта інформаційних правовідносин – це встановлена законом міра належної, суспільно-необхідної поведінки в інформаційній сфері. В юридичному обов'язку відображаються як особисті, так і загальносуспільні інтереси. Так, можна назвати загальні обов'язки суб'єктів інформаційних правовідносин: обов'язок суб'єкта владних повноважень інформувати про свою діяльність і прийняті рішення, обов'язок журналіста подавати для публікації об'єктивну і достовірну інформацію, та ін.

Компетенція як елемент правового статусу стосується діяльності державних органів і кореспондується в права та обов'язки посадових осіб. Як зазначає Передерій О.С., основною змістовною складовою компетенції є повноваження, які, в свою чергу, складаються з прав та обов'язків, закріплених в законодавстві [19].

Всі інші елементи (правові норми, принципи, правосуб'єктність, правовідносини, гарантії, відповідальність, тощо) на нашу думку недоцільно включати до структури правового статусу з наступних міркувань.

Норми права передумовою правового статусу, оскільки закріплюють права, свободи та обов'язки суб'єктів правовідносин, а тому не можуть входити до структури правового статусу. Так само як і правові принципи, які виступають як основоположні ідеї права і лягають в основу формування юридичних норм.

Передумовою реалізації правового статусу буде виступати і правосуб'єктність - здатність фізичних та юридичних осіб у встановленому порядку бути суб'єктами правовідносин, тобто носіями суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, які реалізуються у фактичних правовідносинах.

Правові відносини виступають як шлях реалізації правового статусу особи, тому також не можуть входити до його змісту.

Недоцільним також вважаємо включення в структуру правового статусу гарантій прав, свобод і обов'язків, а також юридичну відповідальність. Оскільки і гарантії, і відповідальність виступають в якості юридичних засобів забезпечення правового статусу особи (засобів реалізації прав, свобод і обов'язків).

Таким чином, змістом правового статусу будуть суб'єктивні інформаційні права та обов'язки передбачені інформаційним законодавством, які суб'єкти реалізують у фактичних правовідносинах з метою задоволення своїх інформаційних потреб.

Системне уявлення про правовий статус суб'єктів інформаційних правовідносин можна досягти за допомогою розподілу їх на певні групи. Класифікація також дає можливість провести порівняльний аналіз правових статусів різних суб'єктів з метою їх удосконалення.

Так, на підставі змісту традиційно виділяють наступні правові статуси:

1) загальний (конституційний). Визначається Конституцією певної держави, закріплюючи основні права, свободи та обов'язки громадян. Він є єдиним для усіх учасників суспільних відносин, виступає як першооснова, база для формування нижчезказаних статусів;

2) спеціальний (родовий) статус відображає особливості правового становища учасників (внаслідок соціального, службового, майнового становища, тощо) та доповнює загальний правовий статус додатковим набором правових можливостей, що визначають специфіку та роль суб'єктів у правових відносинах;

3) галузевий статус характеризує особливості прав та обов'язків суб'єктів у певній сфері суспільних відносин, що визначається нормами окремої галузі права. Так, в юридичній літературі зустрічаємо такі види галузевих статусів як: конституційно-правовий статус [20]; міжнародно-правовий статус [21]; адміністративно-правовий статус [22]; кримінально-процесуальний статус [23]; інформаційно-правовий статус [24] та інші статуси;

4) індивідуальний статус визначає комплекс прав та обов'язків конкретного суб'єкта в певний проміжок часу.

Іншою підставою для класифікації є суб'єкти. Як справедливо зазначає Музичук О.М., «основне призначення категорії “правовий статус” полягає у деталізації особливих ознак суб'єктів правовідносин. У визначенні правового статусу будь-якого суб'єкта акцентується увага саме на його ролі та місці у системі правовідносин та на те, чим він відрізняється від інших суб'єктів» [25].

На нормативному рівні визначено коло учасників інформаційних відносин, згідно якого можна говорити про відповідні правові статуси. Так, Згідно зі ст.4 Закону України «Про інформацію» [26], передбачено чотири категорії суб'єктів інформаційних відносин до яких належать: фізичні особи, юридичні особи, об'єднання громадян та суб'єкти владних повноважень. Така класифікація є неповною. В наведеній класифікації вбачаємо, що законодавець акцентувався виключно на внутрішньодержавних відносинах, не враховуючи міжнародні. Слушним є зауваження Селезньової О.М. про упушення законодавцем держави як суб'єкта у міжнародних інформаційних правовідносинах, а також інші держави та міжнародні організації [27, с. 238].

Згідно Закону України «Про доступ до публічної інформації» [28] можна виділити правові статуси таких суб'єктів як запитувачі інформації та розпорядники інформації.

У юридичній літературі також висловлюється думка про розмежування правових статусів суб'єктів інформаційних відносин на загальний (рівний для усіх), спеціальний (стосується суб'єктів, які обіймають певну посаду чи займаються певним видом діяльності) та особливий (статус суб'єкта права, якому відповідно до закону надається більша, ніж іншим суб'єктам інформаційних відносин, можливість у реалізації права на інформацію, у зв'язку зі специфікою його професійної діяльності, спрямованої на забезпечення і гарантування повноти права на інформацію іншим суб'єктам: журналісти, державний експерт з питань таємниць, працівники правоохоронних органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність та ін. [29].

Коваленко Л.П. пропонує проводити класифікацію суб'єктів інформаційних правовідносин, а відтак і їх правових статусів, на підставі моделі інформаційної сфери виділяючи: виробників (творців) інформації; власників інформації та споживачів інформації [30, с. 378].

З урахуванням вищезказаного необхідно зазначити, що кожен суб'єкт інформаційних правовідносин наділений індивідуальним набором прав, свобод та обов'язків, який

визначається згідно його особливих характеристик: виду суб'єкта (індивідуальний чи колективний; фізична чи юридична особа), його ролі у суспільних правовідносинах (виробники, розпорядники, споживачі інформації; суб'єкти владних повноважень, особи, які задовольняють власні інтереси) тощо.

Не заперечуючи підходи зазначених вчених щодо поділу на види правових статусів, вважаємо, що кожен дослідник використовує різні підходи до класифікації, а це сприяє, на нашу думку, здійсненню комплексного погляду на цей феномен, у тому числі, задля визначення особливостей правового становища суб'єктів правовідносин в інформаційній сфері.

Висновки

Підсумовуючи дослідження правового статусу суб'єктів інформаційних правовідносин як категорії інформаційного права, зазначимо складність, комплексність та системність цього явища.

Аналіз розглянутих наукових підходів дозволяє запропонувати нами наступне конструктивне визначення, що відбиває внутрішню сутність поняття «правовий статус суб'єкта інформаційних правовідносин». Це складне, комплексне, системне явище, яке визначає правове становище суб'єктів в інформаційних правовідносинах і становить собою систему елементів (прав, свобод та обов'язків), що забезпечені інформаційними правовими нормами, з приводу здійснення інформаційної діяльності – діяльності зі створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, знищення, охорони та захисту інформації.

Список використаних джерел

1. Матузов Н. И. Теория государства и права / Н. И. Матузов, А. В. Малько. – Москва: Юристъ, 2004. – 512 с.
2. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. – Київ: Кондор, 2006. – 477 с.
3. Окунев І. С. Загальнотеоретичні засади правового статусу суб'єкта права : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.01 "Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень" / І. С. Окунев – Київ, 2010.
4. Теория права и государства : учебник / под ред. В. В. Лазарева– М. : Изд-во БЕК, 2001. – 520 с.
5. Федотова І. О. Теоретичні аспекти визначення змісту та елементів правового статусу суб'єктів митних правовідносин / І. О. Федотова. // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право», №1 (8), – 2012. – С. 7–13.
6. Теория государства и права : учебник для вузов / В. М. Корельский, В. Д. Перевалова. – Москва: Норма-инфра, 2002. – 616 с.
7. Витрук Н. В. Основы правового положения личности в социалистическом обществе / Н. В. Витрук – Москва: Юрид. лит., 1979. – 251 с.
8. Білоус В. Т. Координація управління правоохоронними органами України по боротьбі з економічною злочинністю (адміністративно-правовий аспект) : дис. докт. юр. наук : 12.00.07 / В.Т. Білоус – Ірпінь, 2004. – 444 с.
9. Козлова Е. И. Конституционное право России: учебник для студентов высших учебных заведений. Изд. 3-е, перераб. и доп. / Е. И. Козлова, О. Е. Кутафин. – Москва: Юристъ, 2004. – 587 с.
10. Матузов Н. И. Правовая система и личность / Н. И. Матузов. – Саратов: изд-во Саратов. ун-та, 1987. – 294 с.
11. Музичук О. М. Уточнення сутності категорії “правовий статус” суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу / О. М. Музичук // Форум права. – 2008. . -№ 1. – С.316-321 – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2008-1/08momiес.pdf>.
12. Баранов О.А. Інститути інформаційного права / О.А. Баранов // Правова інформатика. – 2006. – № 11. – С. 40 – 46.
13. Арістова І. В. Концепція інформаційних правовідносин: сутність та особливості використання у сфері банківської діяльності / І. В. Арістова, В. Д. Чернадчук. – 2012. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10685/1/Chernadchuk%20Aristova>.
14. Рабінович П. М. . Основы заглавной теории права та держави: посіб. для студ. спец. «Правознавство». Вид.2-е, зі змін. й доп. / П. М. Рабінович. – Київ: Б. в., 1994. – 235 с.
15. Охотский Е. В. Государственная служба: теория и организация: Курс лекций / Под общ. ред. Охотского Е.В., Игнатова В.Г. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 640 с.
16. Шульга В. М. Курс административного права и процесса / В. М. Шульга. – Москва: Юринформ, 1998. – 798 с.
17. Панчишин А. В. Поняття, ознаки та структура категорії «правовий статус» / А. В. Панчишин. // Часопис Київського університету Права. – 2012. – С. 95–98.
18. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції. Навчальний посібник: / В. А. Ліпкан. – Київ: КНТ, 2006. – 280 с.

19. Передерій О. С. Компетенція як елемент правового статусу поліції держав континентальної правової сім'ї (теоретичний аспект) / О. С. Передерій // Форум права. – 2007. – № 2. – С.169-173 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2007_2_28.pdf.
20. Кравчук В. М. Конституційно - правовий статус: питання дефініції / В. М. Кравчук, О. М. Юхимюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. – С. 22–26. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://esnuir.euu.edu.ua/bitstream/123456789/4822/3/nv_vnu2010_25.pdf.
21. Киценко Д. М. Практика Арктичної Ради як унікальний приклад визнання особливого міжнародно-правового статусу корінних народів / Д. М. Киценко. // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2002. – №4. – С. 53–61.
22. Шестаков С. В. Адміністративно-правовий статус працівника міліції: сутність та структура / С. В. Шестаков. // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2001. – Спецвипуск – С. 149–153.
23. Лень В. В. Деякі питання кримінально-правової характеристики осудності / В. В. Лень. // Вісник Запорізького юридичного ін-ту МВС України. – 1999. – №1. – С. 146–149.
24. Кузнецова М. Ю.. Реалізація інформаційно-правового статусу органів виконавчої влади України під час обробки персональних даних / М. Ю. Кузнецова // Право і суспільство. - 2014. - № 6.1. - С. 131-139 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pis_2014_6.1_23.pdf
25. Музичук О.М. Уточнення сутності категорії “правовий статус” суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу /О.М. Музичук // Форум права. -2008. -№1. –С.316-321 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2008-1/08momiec.pdf>
26. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
27. Селезньова О. М. Теоретико-методологічні засади інформаційного права України як інтегрованої категорії : дис. канд. юр. наук : 12.00.07 / Селезньова Ольга Миколаївна – Київ, 2015. – 416 с.
28. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
29. Рождественська О. С. Особливий суб'єкт інформаційних правовідносин (загальнотеоретичний аспект) : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. С. Рождественська; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2009. - 19 с. - укр.
30. Коваленко Л.П. Суб'єкти інформаційних правовідносин / Л.П. Коваленко // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». Том 25 (64). 2012.№2. С.376-379.

ПИТАННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ У КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ЗАХИСТУ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ

Іванець М.Г.

(юрист)

***Анотація.** У статті проаналізовано поняття суспільної моралі, правова природа та зміст цього поняття, відображення моральних принципів у Конституції та окремих законодавчих актах України.*

***Ключові слова:** суспільна мораль, захист суспільної моралі, відображення моральних принципів У Конституції України.*

***Аннотація.** В статье проанализировано понятие общественной морали, правовая природа и содержание этого понятия, отражение моральных принципов в Конституции и отдельных законодательных актах Украины.*

***Ключевые слова:** общественная мораль, защита общественной морали, отражение моральных принципов в Конституции Украины.*

***Summary.** The article deals with the understanding of public morality, its legal nature and essence, moral principles display in the Constitution of Ukraine.*

***Key words:** public morality, public morality protection, moral principles display in the Constitution of Ukraine.*

Моральні принципи та вимоги сьогодні стали предметом загальносуспільної уваги та критерієм суспільної оцінки влади, ефективності і справедливості права, особливостей конституційного процесу, а питання захисту суспільної моралі як цивілізаційних критеріїв виживання людства є предметом щоденної дискусії.

З огляду на те, що захист суспільної моралі можливий правовими засобами, зокрема засобами правового регулювання, виникає закономірна потреба з'ясувати вагу власне юридичних передумов (причин) необхідності уточнення обсягу змісту та форм закріплення даного поняття в законодавстві, а не лише на суто науковому рівні. Така постановка питання